

Muzeum PTTK - Gorlice

ZAPROSZENIE DO MUZEUM REGIONALNEGO PTTK W GORLICACH

Gorlickie Muzeum Regionalne PTTK im. I. Łukasiewicza aktywnie włączyło się w rocznicowe obchody 650-lecia Gorlic i 90-lecia Bitwy pod Gorlicami, urządząc dwie nowe wystawy.

W sali wystaw zmiennych można obejrzeć wystawę autorską p. Andrzeja Ćmiecha pt. „Dominium Gorlice”. Wystawa jest zwiastunem przygotowywanej do druku książki „Państwo Gorlickie”. W przeszłości termin Państwo Gorlickie oznaczał klucz dóbr gorlickich składających się z miasta Gorlice i wsi Stróżówka, Glinik, Ropica Polska i Rychwałd (obecnie Owczary). Do Państwa Gorlickiego nie należały inne wsie czy miasta, choć miały niekiedy tego samego dziedzica co Gorlice.

Państwo Gorlickie istniało od połowy XIV do połowy XIX wieku, czyli bez mała pięć wieków. W tym okresie miało sześciu właścicieli, z których najbardziej do jego rozwoju przyczynili się Karwacjanie. W okresie reformacji Dominium Gorlickie było silnym ośrodkiem kalwińskim, czego dowodem jest dysputa teologiczna trzech wyznań dnia 22 maja 1617 roku z udziałem najwybitniejszych przedstawicieli arian polskich. W okresie „potopu” szwedzkiego Dominium zostało zniszczone, a Gorlice spalone przez wojska szwedzkie i siedmiogrodzkie. Dopiero po stu latach odzyskało swoją pozycję i znaczenie. Na przełomie XVIII i XIX wieku Dominium było bardzo silnym ośrodkiem tkackim, a Gorlice nazywane były w tym czasie „stolicą bieli płóciennej”. Po zakończeniu dobrej koniunktury stało się silnym ośrodkiem handlu zbożem i bydłem. Największym zaszczytem dla Państwa Gorlickiego było kandydowanie na króla Polski współwłaściciela Dominium, Jana Pieniążka, podczas elekcji 12 lipca 1704 roku.

Na wystawie scharakteryzowane są poszczególne okresy rozwoju Państwa gorlickiego, zilustrowane bardzo rzadkimi dokumentami dotyczącymi historii miasta, wśród nich jedynym zachowanym w Gorlicach dokumentem z 1470 r. z oryginalną pieczęcią Zadora Jana Karwacjana.

Drugą nową wystawą w muzeum jest stała ekspozycja figur woskowych postaci historycznych związanych z Bitwą pod Gorlicami. Siedem naturalnej wielkości postaci pre-

nosi zwiedzających w tamte odległe czasy, a urządzone już wcześniej ekspozycje broni, umundurowania, pamiątek, odznaczeń, numizmatów oraz plastyczna mapa operacji gorlickiej przybliży i zaprasza gości muzeum na ekscytujące spotkanie z historią. Nowa ekspozycja została urządzona w wyremontowanej i za-

Kwartalnik Gorlicki

adaptowanej na ten cel stylowej piwnicy pod budynkiem muzeum z 1780 roku. Już sama architektura piwnicy stwarza tajemniczy klimat, powiew historii. Z mroku wylaniają się postacie cesarza Franciszka Józefa I, pułkownika Franciszka Latinika – dowódcy 100 pułku Cieszyńskiego, księdza Prałata Bronisława Świeykowskiego – bohaterskiego burmistrza miasta z czasów Bitwy Gorlickiej, generała Augusta von Mackensena – dowódcy 11 armii, generała Radko Dmitriewa – dowódcy 3 armii rosyjskiej, żołnierza rosyjskiego oraz żołnierza austriackiego, którego na wystawie uosabia postać „dobrego wojaka Szwejka”. Do każdej figury dołączony jest biogram, krótka charakterystyka postaci. Wystawa godna polecenia, atrakcja turystyczna dla odwiedzających nasze miasto oraz przede wszystkim dla gorliczan i gorlickiej młodzieży szkolnej. Zapraszamy!

Muzeum Regionalne PTTK mieści się przy ulicy Wąskiej 7-9, czynne jest od wtorku do piątku w godzinach 9 – 16, soboty 10 – 14, niedziela/1.06 – 31.08/ 10 – 14. / poniedziałki nieczynne /

Leszek Brzozowski

Atrakcje turystyczne miasta Gorlice

Pobyt w Gorlicach stanowi dla przyjezdnych turystów atrakcję głównie ze względu na ciekawe położenie samego miasta. Najstarsza część miasta leży na górze nad przepływającą poniżej rzeką Ropą, dzielącą miasto na Centrum i Zawodzie. Schodząc z Dworzyska w kierunku Blichu natknął się na zabytkową kapliczkę. W samym mieście warte zwiedzenia Muzeum Regionalne z licznymi pamiątkami z czasów I wojny światowej, historią wydobycia i przetwórstwa ropy naftowej – urządzeniami do destylacji ropy, na których Ignacy Łukasiewicz wykonywał pierwsze prace w tym kierunku. Korzystając z grzeczności Dyrekcji Fabryki „Glinik”, możemy zapoznać się z historią produkcji urządzeń wiertniczych i górniczych produkowanych niegdyś i obecnie przez tę Fabrykę.

Przy skrzyżowaniu ulic Kościuszki i Węgierskiej zobaczymy kapliczkę z pierwszą uliczną lampą naftową. Historia jej zabłyśnięcia właśnie w tym miejscu jest wyjątkowo ciekawa i wiąże się z istniejącą niegdyś naprzeciw karczma, z której po zmroku przywożący z gór drewno bali się wychodzić, ze względu, na straszące ich „złe moce”. Te złe moce były między innymi sprawcami gaszenia świecących się przy kapliczce świeczek. Z chwilą usłyszenia o wynalezieniu przez I. Łukasiewicza lampy naftowej, poszła do niego delegacja osób również bojących się strachów, by dał tę lampę, bo „może złe moce nie będą jej umiały gasić”. I

lampa Łukasiewicza świeci do dzisiejszego dnia, przetrwała plany rozburzenia kapliczki, w związku z planem budowy dłuższego niż powstał bloku.

Po zwiedzeniu tych atrakcji, miasta, kościoła, cmentarza parafialnego, cmentarza z I wojny światowej na Górze Cmentarnej. Zapoznanie się z działalnością Ks. Br. Swieykowskiego i pamiątkami po Wincentym Polu czas wypocząć w parku miejskim im. Wojciecha Biechońskiego – drugiego ze słynnych burmistrzów miasta

Gorlic. Burmistrz ten postawił sobie za cel poza innymi ambitnymi planami utworzenie „ogrodu miejskiego” na terenie przylegającego do miasta Lasku Sokolskiego. Drogą nieformalnej uchwały Rady Miasta z dnia 26 marca 1900 roku zakupił go od Marii Kominkowej z Trzciny za kwotę 24.000 koron. Park początkowo był pólziki. Wydeptane ścieżki wśród malowniczych skałek stały się miejscem romantycznych spotkań i spacerów zakochanych. Liczne wykroty wywołują szczególną atmosferę – śnieg tam zalega do maja. Liczna zwierzyna leśna. Prawie udomowione wiewiórki. W roku 2004 znalazł się nawet ryś (niestety martwy). Egzotyczne drzewa – wśród nich platany. W parku pomnik Juliusza Słowackiego i Wojciecha Biechońskiego, będące atrakcją dla dzieci przytulające się misie. Wspaniałe powietrze, śpiew ptaków. Z wzgórz parkowego możemy podziwiać podobnie jak ze wzgórz Magdalena z miejsca budowy Golgoty wspaniałą panoramę Gorlic. Podobny widok rozciąga się spod krzyża milenijnego w Ropicy Polskiej. Gdy nam starczy czasu możemy podziwiać pałac Długoszków w Siarach oraz przepiękny kościółek odznaczony medalem „Europa Nostra” w Sękowej. Jest to bardzo blisko miasta. Zachęcamy do zwiedzania.

O atrakcjach regionu napiszemy w następnym numerze.

Zarząd SMZG i Zespół Redakcyjny Kwartalnika

Zdjęcie wejścia do Budynku jednego z dwóch największych w Polsce Muzeów prowadzonych przez PTTK z bogatą ekspozycją dot. historii przemysłu naftowego z „Bitwy pod Gorlicami” (Galeria Figur woskowych)